

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B1-19C/15/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118205991
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Jenis
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2024:1118205991.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v konaní pred sudcom Mgr. Martinom Jenisom v spore žalobkyne: N. K., narodená XX.X.XXXX, bytom O. V. XX/X, P. A., zastúpenej JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát, so sídlom Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská P. - M. A. A. P., so sídlom P. XX, K., o zaplatenie 266,94 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu zamieťa.
- II. Súd žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobami doručenými súdu dňa 4.4.2018 a 14.9.2018 (neskôr spojenými na spoločné konanie) sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 266,94 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 9.3.2018 do zaplatenia. Predmetná suma predstavuje odškodnenie v zmysle zákona č. 119/1990 Zb.

2. Žalobkyňa tvrdí, že rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 23.4.1974 sp. zn. 3T/84/1974, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.5.1974 sp. zn. 8To 439/74, bola uznaná vinnou z prečinu proti socialistickému spolužitiu podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 150/1969 Zb. o prečinoch a bol jej uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov, ktorý vykonala od 5.9.1974 do 5.12.1974.

3. Následne uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 2.8.2017 sp. zn. 3Nt 13/2016 bola podľa § 5 zákona č. 125/1996 Z.z. v nadväznosti na § 4 a násl. zákona č. 119/1990 Zb. boli uvedené odsudzujúce rozhodnutia zrušené a trestné stíhanie bolo zastavené.

4. Na podklade uznesenia zo dňa 2.8.2017 žalobkyňa žiada od žalovaného odškodnenie podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. v rozsahu náhrady za stratu na zárobku za obdobie výkonu trestu odňatia slobody vo výške 251,77 € a náhrady trov výkonu trestu vo výške 15,17 €.

5. Žalobkyňa poukazuje na § 5 zákona č. 125/1996 Z.z., podľa ktorého sa na toto konanie vzťahuje § 4 a násl. zákona č. 119/1990 Zb., a teda po zrušení odsudzujúceho rozsudku má rehabilitovaná osoba nárok na odškodnenie podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. Nepriznanie tejto náhrady žaloby by podľa žalobkyne bolo v rozpore s čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

6. Žalobkyňa poukazuje aj na iný prípad, v ktorých žalovaný túto náhradu osobe rehabilitovanej postupom podľa § 5 zákona č. 125/1996 Z.z. poskytol, ako aj na obdobné prípady v Slovenskej a Českej republike. Zároveň vzhľadom na to, že žalovaný nárokovanú náhradu žalobkyni nevyplatil do 6 mesiacov od podania žiadosti, požaduje žalobkyňa aj úrok z omeškania od 9.3.2018.

7. Žalobkyňa súdu predložila:

- uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 2.8.2017, sp .zn. 3Nt/13/2016.
  - potvrdenie ZVJS o výkone trestu odňatia slobody,
  - žiadosť o odškodnenie doručenu MSSR dňa 8.9.2017,
  - oznámenie o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody,
- okrem vyššie uvedených listín žalobkyňa súdu predložila aj rozhodnutia a písomností týkajúce sa iných rehabilitovaných osôb.

8. Žalovaný nárok žalobkyne v celom rozsahu poprel. Uviedol, že je toho názoru, že u žalobkyne absentuje titul, na základe ktorého jej vznikol nárok na odškodnenie. Žalovaný poukazuje na dôvodovú správu k zákonu č. 125/1996 Z.z., ktorá uvádza, že tento zákon spočíva predovšetkým v morálnom zadosťučinení odporcom totalitného režimu. Zákon neustanovuje pre obeť komunistického systému nijaké materiálne výhody a nemá nároky na štátny rozpočet. Uvádza, že § 5 zákona č. 125/1996 Z.z. odkazuje na zákon č. 119/1990 Zb. iba na účely konania. Z uvedeného teda nevyplýva automaticky aj nárok na odškodnenie. Podporne poukazuje aj na § 6 zákona č. 125/1996 Z.z., podľa ktorého zmiernenie niektorých krívd spáchaných na odporcoch komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté jeho perzekúciami, upraví osobitný zákon. Z uvedeného žalovaný dôvodí, že v tomto prípade zrušenie odsudzujúceho rozhodnutia nezakladá priamo nárok na odškodnenie žalobkyne. K námietke, že v roku 2011 v právne a skutkovo obdobnom prípade žalovaný odškodnenie žiadateľovi vyplatil, uviedol, že toto automaticky neprezumuje správnosť tohto postupu a aplikačná prax MSSR sa vyvíjala aj s poukazom na ostatnú prednesenú argumentáciu. Pre prípad neúspechu v konaní žalovaný požiadal o 30 dňovú lehotu na plnenie.

9. Prvostupňový súd pôvodne vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 24.6.2020, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel a zavial žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 266,94 € a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

10. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 15.12.2022 zrušil rozsudok zo dňa 24.6.2020 a vec vrátil ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd vyslovil právny názor, že žalobkyňa nie je oprávnenou osobou domáhať sa odškodnenia podľa zákona č. 119/1990 Zb., nakoľko odsudzujúce rozhodnutie bolo zrušené podľa zákona č. 125/1996 Z.z. Zároveň uviedol, že súd prvej inštancie má žalobkyňou uplatnený nárok posúdiť v intenciách zákona č. 58/1969 Zb.

11. Strany v následných vyjadreniach zotrvali na svojej právnej argumentácii. Žalovaný poukázal na to, že aj pri aplikácii zákona č. 58/1969 Zb. považuje žalobu za nedôvodnú vzhľadom na nepreukázanie vzniku a výšky škody. Žalobkyňa naďalej považuje svoj nárok na daný aj pri aplikácii uvedeného zákona. Čo sa týka výšky uviedla, že po 50 rokoch nemá k dispozícii doklady o vtedajších príjmoch. To si uvedomoval aj aj zákonodarca, keď stanovil paušálne náhrady.

12. Po právnej stránke súd vec posúdil nasledovne:

13. Podľa § 391 ods. 2 CSP, Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

14. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodit' dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

15. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli československými trestnými zákonmi

vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

16. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

a/ náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83,- eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,

b/ náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,

c/ náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eur, výkonu väzby vo výške 20,- eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5,- eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne vyplatených trov,

d/ náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,

e/ náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

17. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

18. Podľa § 5 zákona č. 125/1996 Z.z., súd na návrh zruší alebo zmierni trest uložený za trestný čin, na ktorý sa nevzťahuje rehabilitácia podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov, ak sa v priebehu konania preukáže, že konanie odsúdeného smerovalo k ochrane základných ľudských a občianskych práv a slobôd nie zjavne neprímeranými prostriedkami. Na účely tohto konania sa primerane použijú ustanovenia § 4 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.

19. Podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

20. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

21. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má voči štátu ten, na kom bol úplne alebo čiastočne vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené.

22. Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb., pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

23. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

24. V konaní bolo potrebné zodpovedať základnú otázku, či žalobkyňa má právo na náhradu škody (odškodnenie) v dôsledku zrušeného odsudzujúceho rozsudku, na základe ktorého vykonala trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov.

25. Z nesporných skutkových okolností je zrejmé, že žalobkyňa bola rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 23.4.1974 sp. zn. 3T/84/1974, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.5.1974 sp. zn. 8To 439/74, uznaná vinnou z prečinu proti socialistickému spoluzitiu podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 150/1969 Zb. o prečinoch a bol jej uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov, ktorý žalobkyňa aj vykonala od 5.9.1974 do 5.12.1974.

Následne bol tento odsudzujúci rozsudok zrušený a trestné stíhanie pre daný skutok (za ktorý žalobkyňa už trest odňatia slobody vykonala) bolo zastavené.

26. Žalobkyňa bola pôvodne odsúdená pre prečin proti socialistickému spolužitiu podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 150/1969 Zb. o prečinoch. Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa však tento prečin nevzťahoval. K zrušeniu tohto odsúdenia došlo až v prieskumnom konaní na základe § 5 zákona č. 125/1996 Z.z., pričom predpokladom na zrušenie tohto odsúdenia je preukázanie, že konanie odsúdeného smerovalo k ochrane základných ľudských a občianskych práv a slobôd nie zjavne neprimeranými prostriedkami.

27. S poukazom na vyššie uvedené uznesenie Krajského súdu v Bratislave súd uplatnený nárok posúdil aj v intenciách zákona č. 58/1969 Zb. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody podľa citovaného zákona je kumulatívne splnenie zákonných podmienok, ktorými sú existencia titulu (nezákonného rozhodnutia), vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. V konaní nebola sporná existencia titulu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 23.4.1974, sp. zn. 3T/84/1974.

28. V nadväznosti na zrušenie uvedeného odsudzujúceho rozsudku žalobkyňa žiadala náhradu škody spočívajúcej v strate na zárobku a náhrade trov trestného konania, pričom vychádzala z paušálnych súm uvedených v § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb.

29. Ako to vyplýva aj zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. žalobkyni nepatrí a § 23 ods. 1 nemožno na prejednávajúcu vec aplikovať. Podstatnou skutočnosťou je, že predmetné ustanovenie umožňuje oprávneným osobám žiadať odškodnenie v rozsahu stanovenej paušálnej sumy, teda bez potreby výšku týchto nárokov preukazovať. Žalobkyňa sama uviedla, že výšku týchto nárokov vzhľadom na odstup času vykladať nevie. Vo vzťahu k uplatňovaným nárokom ani neuviedla žiadne ďalšie tvrdenia ohľadne vzniku uvedených, prípadne ich skutočnej výške.

30. Vzhľadom na uvedené, súd konštatuje, že žalobkyňa nepreukázala vznik a výšku uplatnených nárokov, preto ani nedošlo k naplneniu predpokladov stanovených zákonom č. 58/1969 Zb. na priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a z uvedeného dôvodu žalobu zamietol.

31. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

32. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Podľa § 255 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

34. V konaní bola v celom rozsahu úspešný žalovaný, ktorému však žiadne relevantné trovy konania nevznikli, preto súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že tento žalovanému nepriznal.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolaie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia.